

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»

НАУКОВИЙ ВІСНИК
УЖГОРОДСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ

ISSN 2524-0609

Серія

ПЕДАГОГІКА

СОЦІАЛЬНА РОБОТА

Збірник наукових праць

Випуск 1 (54)

Ужгород – 2024

**MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE
STATE UNIVERSITY
«UZHHOROD NATIONAL UNIVERSITY»**

**SCIENTIFIC BULLETIN OF
UZHHOROD UNIVERSITY**

ISSN 2524-0609

Series

PEDAGOGY

SOCIAL WORK

Collection of Scientific Works

Issue 1 (54)

Uzhhorod – 2024

Науковий вісник Ужгородського університету.

Серія: «Педагогіка. Соціальна робота». Випуск 1 (54) ' 2024 – науково-практичний журнал у галузі педагогіки, в якому висвітлюються актуальні питання методології та історії педагогіки, теорії і практики навчання, теорії і практики виховання, теорії і методики професійної освіти, соціальної педагогіки, соціальної роботи, сучасних педагогічних технологій та інших галузей педагогічної науки.

Редакційна колегія

Головний редактор: Бартош Олена – кандидат педагогічних наук, професор, Ужгородський національний університет (Україна)

Заступник головного редактора: Козубовська Ірина – доктор педагогічних наук, професор, Ужгородський національний університет (Україна)

Члени редколегії:

Воротникова Ірина – кандидат педагогічних наук, доцент, Київський університет імені Бориса Грінченка (Україна)

Голоніч Ян – доктор філософії у галузі соціальної роботи, Університет Коменського в Братиславі (Словаччина)

Данко Дана – кандидат педагогічних наук, доцент, Ужгородський національний університет (Україна)

Канюк Олександра – кандидат педагогічних наук, доцент, Ужгородський національний університет (Україна)

Кузьма Ірина – кандидат педагогічних наук, доцент, Тернопільський обласний комунальний інститут післядипломної педагогічної освіти; Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка (Україна)

Микитенко Наталія – доктор педагогічних наук, професор, Львівський національний університет імені Івана Франка (Україна)

Олексюк Наталія – доктор педагогічних наук, професор, Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка (Україна)

Опачко Магдаліна – доктор педагогічних наук, професор, Ужгородський національний університет (Україна)

Оросова Рената – доктор філософії у галузі педагогіки, Кошицький університет імені Павла Йозефа Шафарика (Словаччина)

Повідайчик Оксана – доктор педагогічних наук, професор, Ужгородський національний університет (Україна)

Попадич Олена – доктор педагогічних наук, професор, Ужгородський національний університет (Україна)

Попович Анна – кандидат соціологічних наук, доцент, Ужгородський національний університет (Україна)

Розлуцька Галина – доктор педагогічних наук, професор, Ужгородський національний університет (Україна)

Сміла Йоанна – доктор педагогічних наук, доцент, Жешувський Університет (Польща)

Сокол Мар'яна – доктор педагогічних наук, професор, Тернопільський національний медичний університет імені І.Я.Горбачевського (Україна)

Станчак Ярослав – доктор філософії у галузі соціальної роботи, доцент, Університет Коменського в Братиславі (Словаччина)

Станчіене Далія Марія – доктор гуманітарних наук, професор, Клайпедський університет (Литва)

Ткаченко Павло – кандидат педагогічних наук, доцент, Житомирський національний агроекологічний університет (Україна)

Товканець Ганна – доктор педагогічних наук, професор, Мукачівський державний університет (Україна)

Товканець Оксана – доктор педагогічних наук, професор, Ужгородський національний університет (Україна)

Шандор Федір – доктор філософських наук, професор, Ужгородський національний університет (Україна)

Шемпрух Йоланта – доктор педагогічних наук, професор, Жешувський Університет (Польща)

Шищенко Інна – кандидат педагогічних наук, доцент, Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка (Україна)

Рецензенти:

Леврінц Маріанна – доктор педагогічних наук, професор

Мешко Галина – доктор педагогічних наук, професор

Свідцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації Серія КВ № 7972 від 9 жовтня 2003 р.

Свідцтво про внесення до державного реєстру видавців, виготівників, і розповсюджувачів видавничої продукції Серія 3м №32 від 31 травня 2006 р.

Засновник і видавець:

Ужгородський національний університет, Україна, 88000, м.Ужгород, пл.Народна, 3. Видавництво: вул. Капітульна, 18; e-mail: goverla-print@uzhnu.edu.ua

Адреса редакції:

88017, м.Ужгород, вул.Університетська, 14, факультет суспільних наук, кім.218
e-mail: olena.bartosh@uzhnu.edu.ua
Сайт: <http://www.visnyk-ped.uzhnu.edu.ua>

Збірник наукових праць видається з березня 1998 р., двічі на рік.

На підставі Наказу Міністерства освіти і науки України № 886 від 02.07.2020 р. (додаток 4) збірник включено до Переліку наукових фахових видань України категорії «Б» у галузі педагогічних наук (011 – Освітні, педагогічні науки; 012 – Дошкільна освіта; 013 – Початкова освіта; 014 – Середня освіта (за предметними спеціальностями); 015 – Професійна освіта (за спеціалізаціями); 016 – Спеціальна освіта; 231 – Соціальна робота).

Збірник представлено у наукометричних базах даних, репозитаріях та пошукових системах: Google Scholar (США); Національна бібліотека України ім. В.І.Вернадського (Україна); Index Copernicus – ICV 2022: 83.82 (Польща)

Рекомендовано до друку Вченою Радою ДВНЗ «Ужгородський національний університет», протокол № 6 від 23 квітня 2024 року

УДК 371; 378; 364

Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Педагогіка. Соціальна робота. 2024. Випуск 1 (54). 232 с.

© Ужгородський національний університет, 2024

Scientific Bulletin of Uzhhorod University.

Series: «Pedagogy. Social Work». Issue 1 (54) '2024

– is a scientific-practical journal in the field of pedagogy. Its main thematic areas are the current issues of: methodology and history of pedagogy, theory and practice of teaching, theory and practice of education, theory and methodology of professional education, social pedagogy, social work, modern pedagogical technologies and other areas of pedagogical science.

Editorial Board

Editor-in-Chief: Bartosh Olena – Candidate of Pedagogical Sciences, Professor, Uzhhorod National University (Ukraine)

Deputy of Editor-in-Chief: Kozubovska Iryna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Uzhhorod National University (Ukraine)

Members of the Editorial Board:

Vorotnykova Iryna – Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Borys Grinchenko Kyiv University (Ukraine)

Holonič Ján – Doctor of Philosophy in Social Work, Comenius University in Bratislava (Slovakia)

Danko Dana – Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Uzhhorod National University (Ukraine)

Kanyuk Oleksandra – Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Uzhhorod National University (Ukraine)

Kuzma Iryna – Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Ternopil Regional Municipal Institute of Postgraduate Pedagogical Education; Volodymyr Hnatiuk Ternopil National Pedagogical University (Ukraine)

Mykytenko Natalia – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Ivan Franko National University of Lviv (Ukraine)

Oleksiuk Natalia – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Volodymyr Hnatiuk Ternopil National Pedagogical University (Ukraine)

Opachko Mahdalyna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Uzhhorod National University (Ukraine)

Orosová Renáta – Doctor of Philosophy in Pedagogy, Pavol Jozef Šafárik University in Kosice (Slovakia)

Povidaichyk Oksana – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Uzhhorod National University (Ukraine)

Popadych Olena – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Uzhhorod National University (Ukraine)

Popovych Anna – Candidate of Sociological Sciences, Associate Professor, Uzhhorod National University (Ukraine)

Rozlutska Halyna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Uzhhorod National University (Ukraine)

Smyła Joanna – Doctor of Pedagogical Sciences, Associate Professor, University of Rzeszów (Poland)

Sokol Mariana – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, I.Ya.Horbachevsky Ternopil National Medical University (Ukraine)

Stančiak Jaroslav – Doctor of Philosophy in Social Work, Associate Professor, Comenius University in Bratislava (Slovakia)

Stanciene Dalia Marija – Doctor of Humanities, Professor, Klaipėda University (Lithuania)

Tkachenko Pavlo – Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Zhytomyr National Agro-Ecological University (Ukraine)

Tovkanets Hanna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Mukachevo State University (Ukraine)

Tovkanets Oksana – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Uzhhorod National University (Ukraine)

Shandor Fedir – Doctor of Philosophical Sciences, Professor, Uzhhorod National University (Ukraine)

Szempruch Jolanta – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, University of Rzeszów (Poland)

Shyshenko Inna – Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor, A.S.Makarenko Sumy State Pedagogical University (Ukraine)

Reviewers:

Lórinčz Marianna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Meshko Halyna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Certificate of the print media state registration Series KV № 7972 dated by October 9, 2003

Certificate of state registration of publishers, manufacturers, and distributors of publishing products Series 3m №32 dated by 31 May 2006

Founder and publisher:

Uzhhorod National University, Ukraine, 88000, Uzhhorod, Narodna square, 3. Publishing House Goverla: Kapitulna str., 18; e-mail: goverla-print@uzhnu.edu.ua

Editorial address:

88017, Uzhhorod, Universitetska str., 14, Faculty of Social Sciences, room 218, e-mail: olena.bartosh@uzhnu.edu.ua

Website: <http://www.visnyk-ped.uzhnu.edu.ua>

The journal is being published twice a year since March 1998.

Based on the Order of the Ministry of Education and Science of Ukraine № 886 of 02.07.2020 (Annex 4) the collection is included in the List of scientific professional publications of Ukraine category «B» in the field of pedagogical sciences (011 – Educational, pedagogical sciences; 012 – Preschool education; 013 – Primary education, 014 – Secondary education (by subject specialties), 015 – Professional education (by specializations), 016 – Special education, 231 – Social work).

The journal is registered in scientometric databases, repositories and search engines: Google Scholar (the USA); National Library of Ukraine named after Vernadsky (Ukraine); Index Copernicus – ICV 2022: 83.82 (Poland)

Recommended for publication by the Scientific Council of Uzhhorod National University, record № 6 from April 23, 2024

UDC 371; 378; 364

Scientific Bulletin of Uzhhorod University. Series: Pedagogy. Social Work. 2024. Issue 1 (54). 232 p.

З М І С Т

Афанасьєв Дмитро, Сабо Іванна. ВІПРОВАДЖЕННЯ КОНЦЕПЦІЇ COMMUNITY ENGAGEMENT В ДІЯЛЬНОСТІ ТОВАРИСТВА ЧЕРВОНОГО ХРЕСТА УКРАЇНИ.....	9
Бартош Олена. ДИСЕРТАЦІЙНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА АЛЬТЕРНАТИВНІ МОЖЛИВОСТІ ПРЕЗЕНТАЦІЇ РЕЗУЛЬТАТІВ ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ БАКАЛАВРІВ У ВЕЛИКІЙ БРИТАНІЇ.....	13
Бойчук Валентина. МОДЕЛІ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ: ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ.....	18
Бондар Галина. ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ СТУДЕНТІВ У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ У ЗВО.....	24
Гасанова Лейла. СТАН ДОСЛІДЖУВАНOSTІ ПРОБЛЕМИ СОЦІАЛЬНО-ЕМОЦІЙНОГО НАВЧАННЯ.....	28
Гільдебрант Катерина. КОМУНІКАТИВНЕ ВИКЛАДАННЯ ГРАМАТИКИ В РАМКАХ УНІВЕРСИТЕТСЬКОГО КУРСУ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ.....	32
Головацька Юлія. АНАЛІЗ РЕЗУЛЬТАТІВ РЕАЛІЗАЦІЇ ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНОЇ СИСТЕМИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ПЕРЕКЛАДАЧІВ ДО ЛОКАЛІЗАЦІЇ.....	38
Джуган Руслана, Новосад Крістіна, Гірняк Яна. НАРАТИВНЕ ІНТЕРВ'Ю, ЯК МЕТОД ОЦІНЮВАННЯ ПОТРЕБ ЛЮДЕЙ ПОХИЛОГО ВІКУ.....	43
Єнгаличева Ірина. СОЦІАЛЬНА АДАПТАЦІЯ ЯК ВИД СОЦІАЛЬНОЇ ПОСЛУГИ НЕЗАХИЩЕНИХ КАТЕГОРІЙ НАСЕЛЕННЯ.....	48
Желанова Вікторія. КОНТЕКСТИ ІННОВАЦІЙНОСТІ СУЧАСНОЇ ВИЩОЇ ОСВІТИ: РІВНЕВА ІЄРАРХІЯ.....	53
Жиленко Руслан. ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДУ СТРІЧКИ ЧАСУ У ДОСЛІДЖЕННЯХ ПРОБЛЕМ ЖІНОК ВПО.....	58
Іваницька Оксана. АКАДЕМІЧНЕ МЕНТОРСТВО У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ.....	63
Канюк Олександра, Бокоч Тетяна. ВИКОРИСТАННЯ ЦИФРОВИХ СЕРВІСІВ ПРИ ВИВЧЕННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ СТУДЕНТАМИ СПЕЦІАЛЬНОСТІ «ПРИКЛАДНА ЛІНГВІСТИКА».....	67
Кирлик Василь. РОЗВИТОК ПРОЄКТНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ МАЙБУТНІХ ІНЖЕНЕРІВ-БУДІВЕЛЬНИКІВ ЯК ПРЕДМЕТ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ.....	72
Козубовська Ірина, Козубовський Ростислав, Смуk Оксана. ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ СПРЯМОВАНOSTІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ СОЦІОНОМІЧНОЇ СФЕРИ.....	78
Кравченко Тетяна, Атрошенко Тетяна, Теличко Наталія. НАУКОВИЙ ІНШОМОВНИЙ ЕТИКЕТ ЯК ВАЖЛИВИЙ ЧИННИК ФОРМУВАННЯ ГУМАНІТАРНОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ІНОЗЕМНИХ МОВ.....	83
Лемак Оксана. ПЕДАГОГІЧНІ ІДЕЇ У ТВОРЧOSTІ ВАСИЛЯ ГРЕНДЖІ-ДОНСЬКОГО МІЖВОЄННОГО ПЕРІОДУ 20-30-Х РОКІВ ХХ СТОЛІТТЯ.....	88
Лендел Василь. ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ СОЦІАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ В ШКІЛЬНІЙ ОСВІТІ ЧЕХІЇ.....	92
Литвинова Світлана. 3D-КОНТЕНТ В ОСВІТНІЙ ПРАКТИЦІ ВЧИТЕЛЯ ЗАКЛАДУ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ.....	97
Логвиненко Тетяна, Поліщук Віра, Глебена Мирослава. СТРАТЕГІЇ ПРОЄКТУВАННЯ ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА БРИТАНСЬКОЇ ВИЩОЇ ШКОЛИ У СВІТЛІ ФОРМУВАННЯ ДОСЛІДНИЦЬКИХ УМІНЬ ТА НАВИЧОК У СТУДЕНТІВ.....	106
Ляшко Мар'яна. СОЦІАЛЬНА РОБОТА З НАЦІОНАЛЬНИМИ МЕНШИНАМИ: ДОСВІД США.....	111
Максимова Олена, Федорова Марія. ДІАГНОСТИКА РІВНЯ РОЗВИТКУ ОСНОВ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ У ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ.....	115
Месарош Лівія. МІСЦЕ ІСТОРИЧНОГО МАТЕРІАЛУ В ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ МАТЕМАТИКИ.....	120

Мешко Галина, Мешко Олександр. ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ СТРЕСОСТІЙКОСТІ МАЙБУТНІХ МЕНЕДЖЕРІВ ЯК УМОВИ ЇХ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ.....	124
Милян Жанна. ОРГАНІЗАЦІЙНО-УПРАВЛІНСЬКІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ ЗМІСТУ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ У ВЕЛИКІЙ БРИТАНІІ.....	129
Молдованов Артур. СУТНІСТЬ ТА СТРУКТУРА ФАСИЛІТАЦІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СОЦІАЛЬНОГО ПРАЦІВНИКА	133
Мосіюк Олександр. МОЖЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ СТАНДАРТУ xAPI ДЛЯ ПРОЕКТУВАННЯ ЕЛЕКТРОННИХ НАВЧАЛЬНИХ РЕСУРСІВ НА БАЗІ МІКРОСЕРВІСНОЇ АРХІТЕКТУРИ.....	137
Нохріна Ірина, Котелевець Анастасія. СОЦІАЛЬНА УСПІШНІСТЬ ЯК СКЛАДОВА АКТИВНОСТІ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ.....	141
Палкуш Віталія. ГЕНЕЗИС І ПЕРІОДИЗАЦІЯ РОЗВИТКУ АЛЬТЕРНАТИВНОЇ ОСВІТИ В США	145
Пасічна Олена. СИСТЕМА РОБОТИ З ВИВЧЕННЯ ДІЛОВОЇ КОРЕСПОНДЕНЦІЇ В КУРСІ «УКРАЇНСЬКА МОВА (ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ)».....	150
Повідайчик Оксана, Гринь Ольга. КОНЦЕПЦІЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ЯК ОСНОВА НЕПЕРЕРВНОЇ ЕКОЛОГІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ.....	154
Прошкін Володимир, Штимак Анатолій, Тополянський Сергій. ІНТЕГРАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ І НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ	158
Радченко Марина, Прожога Ірина. ПРОФІЛАКТИКА ПРОФЕСІЙНОГО ВИГОРАННЯ ВИКЛАДАЧІВ В УМОВАХ ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ.....	162
Рашевська Наталя. АНАЛІЗ ДЕЯКИХ СИСТЕМ ТА ЗАСТОСУНКІВ В МОДЕЛІ ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ В ЗАКЛАДАХ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ	167
Рій Юлія. ФЕНОМЕН ГОТОВНОСТІ ОСОБИСТОСТІ: СУТНІСТЬ, СТРУКТУРА ТА ТАКСОНОМІЯ ТИПІВ	173
Розлуцька Галина, Назаров Володимир, Іваськевич Вікторія. ВІРТУАЛІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА	178
Ростока Марина. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ПСИХОЛОГІЇ ЛОЯЛЬНОСТІ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ: ВПЛИВ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ ОСВІТИ	184
Рюль Вікторія, Рюль Крістіан. СОЦІАЛЬНА АДАПТАЦІЯ ЖІНОК ВПО В ЗАКАРПАТСЬКІЙ ОБЛАСТІ.....	189
Серга Тетяна, Щербина Сергій. СОЦІАЛЬНЕ ПРОЄКТУВАННЯ: СУТНІСТЬ, ПРИЗНАЧЕННЯ, МЕТОДОЛОГІЯ.....	195
Собченко Тетяна, Кириленко Сергій. ФОРМУВАННЯ ІНФОМЕДІЙНОЇ ГРАМОТНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЯК ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА	200
Стойка Мирослав, Петечук Юлія. ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ У НАВЧАННІ ШКІЛЬНОЇ МАТЕМАТИКИ	204
Товканець Оксана. МЕТОДИ СТИМУЛЮВАННЯ І МОТИВАЦІЇ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПЕДАГОГІЧНОГО ПЕРСОНАЛУ ЗАКЛАДУ ОСВІТИ	211
Товканець Ганна, Королович Оксана. ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩА ЯК ЧИННИК ОПТИМІЗАЦІЇ ПІДГОТОВКИ ТВОРЧОГО ВЧИТЕЛЯ У ЗАКЛАДІ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	216
Товт Валерій, Сусла Вікторія. ІГРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ ЕДЬЮТЕЙНМЕНТУ І ГЕЙМІФІКАЦІЇ У СПОРТИВНОМУ ТРЕНУВАННІ НА ПОЧАТКОВИХ ЕТАПАХ ПІДГОТОВКИ ЮНИХ СПОРТСМЕНІВ.....	220
Шафорост Юлія. МЕТОД КРОССЕНСА ЯК ЕЛЕМЕНТ ЕДЬЮТЕЙНМЕНТА. ВИКОРИСТАННЯ НА УРОКАХ ХІМІЇ	225

CONTENTS

Afanasiev Dmytro, Sabo Ivanna. IMPLEMENTATION OF THE COMMUNITY ENGAGEMENT CONCEPT IN THE ACTIVITY OF THE RED CROSS SOCIETY OF UKRAINE.....	9
Bartosh Olena. DISSERTATION AND ALTERNATIVE POSSIBILITIES OF RESEARCH RESULTS PRESENTATION OF BACHELORS IN GREAT BRITAIN	13
Boichuk Valentyna. MODELS OF INTERCULTURAL COMPETENCE: COMPARATIVE ANALYSIS	18
Bondar Galyna. PECULIARITIES OF DEVELOPING STUDENTS' INTERCULTURAL COMMUNICATIVE COMPETENCE IN THE PROCESS OF TEACHING FOREIGN LANGUAGES IN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS.....	24
Hasanova Leila. THE STATE OF RESEARCH ON THE PROBLEM OF SOCIAL-EMOTIONAL LEARNING.....	28
Hildebrant Kateryna. COMMUNICATIVE GRAMMAR TEACHING WITHIN THE SCOPE OF ENGLISH FOR SPECIFIC PURPOSES UNIVERSITY COURSE	32
Holovatska Yuliia. ANALYSIS OF THE OUTCOMES OF IMPLEMENTING THE EXPERIMENTAL SYSTEM FOR FUTURE TRANSLATORS' PROFESSIONAL TRAINING BASED ON LOCALIZATION	38
Dzhuhan Ruslana, Novosad Kristana, Hirniak Yana. NARRATIVE INTERVIEW AS A METHOD OF ASSESSING THE NEEDS OF THE ELDERLY	43
Yengalycheva Iryna. SOCIAL ADAPTATION AS A TYPE OF SOCIAL SERVICE FOR THE UNPROTECTED POPULATION CATEGORIES	48
Zhelanova Viktoriia. CONTEXTS OF INNOVATION IN MODERN HIGHER EDUCATION: LEVEL HIERARCHY	53
Zhylenko Ruslan. USING TIMELINE FOR THE STUDIES OF THE PROBLEMS OF INTERNALLY DISPLACED WOMEN	58
Ivanytska Oksana. ACADEMIC MENTORING AT HIGHER EDUCATIONAL INSTITUTIONS OF UKRAINE	63
Kanyuk Oleksandra, Bokoch Tetyana. USAGE OF DIGITAL SERVICES IN FOREIGN LANGUAGE LEARNING BY STUDENTS MAJORING IN APPLIED LINGUISTICS	67
Kyrlyk Vasyl. DEVELOPMENT OF DESIGN COMPETENCIES OF FUTURE CIVIL ENGINEERS AS A SUBJECT OF PSYCHOLOGICAL AND PEDAGOGICAL RESEARCH.....	72
Kozubovska Iryna, Kozubovskiy Rostyslav, Smuk Oksana. FORMATION OF PROFESSIONAL ORIENTATION OF FUTURE SPECIALISTS OF THE SOCIO-ECONOMIC SPHERE	78
Kravchenko Tetiana, Atroshchenko Tetiana, Telychko Nataliia. SCIENTIFIC FOREIGN LANGUAGE ETIQUETTE AS AN IMPORTANT FACTOR IN FORMING THE HUMANITARIAN CULTURE OF FUTURE TEACHERS OF FOREIGN LANGUAGES.....	83
Lemak Oksana. PEDAGOGICAL IDEAS IN THE WORKS OF VASIL GRANJA-DONSKYI DURING THE INTER-WAR PERIOD OF THE 20-30s OF THE XXth CENTURY	88
Lendel Vasyl. PECULIARITIES OF DEVELOPMENT OF SOCIAL COMPETENCE OF STUDENTS IN THE CZECH SCHOOL EDUCATION	92
Lytvynova Svitlana. 3D CONTENT IN THE EDUCATIONAL PRACTICE OF A GENERAL SECONDARY EDUCATION TEACHER	97
Lohvynenko Tetyana, Polishchuk Vira, Hlebena Myroslava. STRATEGIES FOR LINKING RESEARCH AND TEACHING IN THE EDUCATIONAL ENVIRONMENT OF THE BRITISH HIGH SCHOOL IN THE LIGHT OF STUDENTS' RESEARCH SKILLS FORMATION.....	106
Liashko Mariana. SOCIAL WORK WITH NATIONAL MINORITIES: US EXPERIENCE	111
Maksimova Olena, Fedorova Mariia. DIAGNOSTICS OF THE LEVEL OF DEVELOPMENT OF THE FUNDAMENTALS OF CRITICAL THINKING IN CHILDREN OF OLDER PRESCHOOL AGE.....	115
Mesarosh Livia. THE PLACE OF HISTORICAL MATERIAL IN THE PROCESS OF TEACHING MATHEMATICS	120

Meshko Halyna, Meshko Oleksandr. FORMATION OF FUTURE MANAGERS' PROFESSIONAL STRESS RESISTANCE AS A CONDITION FOR THEIR COMPETITIVENESS.....	124
Mylian Zhanna. ORGANIZATIONAL AND MANAGEMENT CONDITIONS OF FORMATION OF PRIMARY EDUCATION CONTENT IN GREAT BRITAIN	129
Moldovanov Artur. THE ESSENCE AND STRUCTURE OF THE FACILITATION COMPETENCE OF A SOCIAL WORKER	133
Mosiuk Oleksandr. POSSIBILITIES OF USING THE xAPI STANDARD FOR DESIGNING E-LEARNING RESOURCES BASED ON MICROSERVICE ARCHITECTURE.....	137
Nokhrina Iryna, Kotelevets Anastasiia. SOCIAL SUCCESS AS A COMPONENT OF STUDENT YOUTH ACTIVITY	141
Palkush Vitaliya. GENESIS AND PERIODIZATION OF THE DEVELOPMENT OF ALTERNATIVE EDUCATION IN THE USA	145
Pasichna Olena. SYSTEM OF WORKING ON LEARNING THE BUSINESS CORRESPONDENCE IN THE COURSE «THE UKRAINIAN LANGUAGE (FOR PROFESSIONAL PURPOSES)».....	150
Povidaichyk Oksana, Hryn Olha. THE CONCEPT OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT AS THE BASIS OF CONTINUOUS ECOLOGICAL TRAINING OF FUTURE TEACHERS.....	154
Proshkin Volodymyr, Shtymak Anatoliy, Topolyansky Serhiy. INTEGRATION OF EDUCATIONAL AND SCIENTIFIC RESEARCH ACTIVITIES IN THE PROCESS OF FORMING THE COMPETITIVENESS OF FUTURE TEACHERS.....	158
Radchenko Maryna, Prozhoha Iryna. PREVENTION OF PROFESSIONAL BURNOUT OF TEACHERS IN CONDITIONS OF MIXED LEARNING.....	162
Rashevska Natalya. ANALYSIS OF PARTICULAR SYSTEMS AND APPLICATIONS IN THE MODEL OF BLENDED LEARNING IN SECONDARY EDUCATION INSTITUTIONS	167
Rii Yuliia. THE PHENOMENON OF PERSONALITY READINESS: ESSENCE, STRUCTURE, AND TAXONOMY OF TYPES	173
Rozlutska Halyna, Nazarov Volodymyr, Ivaskevych Viktoriia. VIRTUALIZATION OF THE EDUCATIONAL ENVIRONMENT	178
Rostoka Marina. THEORETICAL AND METHODOLOGICAL FOUNDATIONS OF THE PSYCHOLOGY OF LOYALTY OF SCIENTIFIC AND TEACHING OF EMPLOYEES: INFLUENCE OF DIGITAL TRANSFORMATION OF EDUCATION	184
Riul' Viktoria, Riul' Christian. SOCIAL ADAPTATION OF INTERNALLY DISPLACED WOMEN IN THE TRANSCARPATHIAN REGION.....	189
Serha Tetyana, Shcherbyna Serhii. SOCIAL PROJECTING: ESSENCE, PURPOSE, METHODOLOGY	195
Sobchenko Tetyana, Kirilenko Sergiy. FORMATION OF INFOMEDIATE LITERACY OF HIGHER EDUCATION STUDENTS AS A PEDAGOGICAL PROBLEM	200
Stoika Myroslav, Petechuk Yuliia. INNOVATIVE APPROACHES IN TEACHING THE SCHOOL MATHEMATICS	204
Tovkanets Oksana. METHODS OF STIMULATING AND MOTIVATING THE INNOVATIVE ACTIVITIES OF THE EDUCATIONAL INSTITUTIONS TEACHING STAFF.....	211
Tovkanets Hanna, Korolovich Oksana. THE EDUCATIONAL ENVIRONMENT AS A FACTOR IN OPTIMIZING THE TRAINING OF A CREATIVE TEACHER IN A HIGHER EDUCATION INSTITUTION	216
Tovt Valeriy, Susla Viktoriya. GAME TECHNOLOGIES OF EDUTAINMENT AND GAMIFICATION IN SPORTS TRAINING AT THE INITIAL STAGES OF TRAINING YOUNG ATHLETES.....	220
Shafrost Yuliia. THE CROSSSENS METHOD AS AN ELEMENT OF EDUTAINMENT. USE IN CHEMISTRY LESSONS	225

УДК 378. 011.3-051
DOI: 10.24144/2524-0609.2024.54.53-57

Желанова Вікторія В'ячеславівна
доктор педагогічних наук, професор
кафедра освітології та психолого-педагогічних наук
Київський столичний університет імені Бориса Грінченка, м.Київ, Україна
v.zhelanova@kubg.edu.ua
<http://orcid.org/0000-0001-9467-1080>

КОНТЕКСТИ ІННОВАЦІЙНОСТІ СУЧАСНОЇ ВИЩОЇ ОСВІТИ: РІВНЕВА ІЄРАРХІЯ

Анотація. Актуальність поданої статті об'єктивно детермінована інноваційними орієнтирами сучасного суспільства, що зумовлюють необхідність зміни парадигми вищої освіти у напрямі інноватизації, яка потребує її переосмислення у стратегічному й технологічному вимірах. Метою статті є висвітлення ієрархії контекстів інноваційності сучасної вищої освіти. У дослідженні застосовано такі методи науково-педагогічного дослідження, як-от: міждисциплінарний аналіз, синтез, порівняння, систематизація наукових джерел з проблеми інноваційності вищої освіти та її контекстів; аналіз освітньо-професійних програм; дефініційний аналіз базових понять дослідження. Презентовано ієрархію та розгляд контекстів інноваційності вищої освіти, що містить нормативно-стратегічний (передбачає пріоритет інноватизації сучасної вищої освіти, а також створення умов для розвитку і впровадження інновацій в закладах вищої освіти на державному рівні); науково-теретичний (пов'язаний з обґрунтуванням ціннісно-сислової доцільності й умов інноватизації сучасної вищої освіти на теоретичному рівні у напрямі розвитку різних сфер інноватики як наукової галузі); дидактико-технологічний (зорієнтований на впровадження інноваційних освітніх програм та інноваційних освітніх технологій).

Ключові слова: інноваційність, контекст, контексти інноваційності, вища освіта.

Вступ. Інноваційність сучасного суспільства стала його пріоритетною ознакою, що задекларована в інноваційній концепції розвитку економіки та суспільства «Індустрія 4.0», яка пов'язує промислову революцію з тотальними інноваціями, спрямованими на зміну способу життя більшості людей, їх свідомості, поступово змінюючи саму природу людини [1, с. 16] та в концепції Індустрія 5.0, що також буде сприяти подальшому стимулюванню масштабних інновацій, модернізації освіти та просуванню стратегічних інноваційних кейсів [2, с. 34]. У форматі цих суспільно-економічних інноваційних концепцій зароджується нова парадигма освіти – Освіта 5.0, що ґрунтуються на принципах сталого розвитку, людиноцентризму, інноваційності, взаємодії та передбачає цілісну інтеграцію передових технологій (зокрема цифрових) з розвитком актуальних надпрофесійних навичок, що є не просто інструментами, а сприяють виходу за межі набуття інформаційних та технічних навичок, надають можливість досліджувати, розуміти і застосовувати знання в інноваційний, ефективний та більш захоплюючий спосіб, готуючи студентів до життя у все більш складному і взаємопов'язаному з цифровими технологіями світі [3]. До того ж «Освіта 5.0» спрямована на адаптацію навчального процесу до індивідуальних потреб і здібностей кожного студента з метою реалізації його інноваційного потенціалу [4, с. 7]. Тобто основним вектором реформування системи вищої освіти України є її орієнтація на інноваційну діяльність. Суттєвого значення набуває потяг до оновлення вищої освіти в умовах військового стану в Україні, коли вітчизняні заклади вищої освіти мали перейти на дистанційний режим організації освітнього процесу і інноваційність вищої освіти отримала нового сенсу, що потребує осмислення її контекстів на засадах рівневого підходу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Концептуальні позиції інноватики розробили Дж. Бассет, Д. Гамільтон, Е. Роджерс, О. Хомерики. Педагогічний контекст інновацій розкрито в працях І. Зязюна, В. Кремена, В. Паламарчук, О. Савченко, С. Сисоевої.

Інноваційність у форматі вищої освіти висвітлюється в працях О. Дубасенюк, Г. Клімової, С. Ніколаєнка, В. Огнев'юка. Різні аспекти професійної підготовки студентів до інноваційної діяльності розкрито в працях Л. Ващенко, Л. Даниленко, Л. Козак, В. Химинець, О. Шапран. Інноваційні освітні технології представлено в працях О. Пометун, С. Сисоевої. Сутність та структуру інноваційної діяльності обґрунтовано у студіях О. Гончарової, І. Дичківської, О. Пехоти, Г. Тараненко. Проблема контекстуалізації вищої освіти досліджуються у вітчизняному (В. Желанова, І. Марчук, О. Наливайко) та зарубіжному (Е. Бакер, В. Візлер, С. Сіз, К. Хадсон і) науковому просторі. Проте розгляд ієрархії інноваційних контекстів сучасної вищої освіти залишився поза увагою науковців.

Метою статті є висвітлення ієрархії контекстів інноваційності вищої освіти. **Методи дослідження:** міждисциплінарний аналіз, синтез, порівняння, систематизація наукових джерел з проблеми інноваційності вищої освіти та її контекстів; аналіз освітньо-професійних програм; дефініційний аналіз базових понять дослідження.

Виклад основного матеріалу. Розглянемо ґрунтовні поняття представленої статті, якими є «інноваційність», «контекст», «контексти інноваційності».

Поняття «інноваційність» суголосно Концепції НУШ пов'язане з відкритістю до нових ідей, ініціюванням змін у близькому середовищі, формуванням знань, умінь, цінностей, які становлять основу компетентнісного підходу, і визначають «подальшу здатність успішно навчатися, провадити професійну діяльність, відчувати себе частиною спільноти і брати участь у справах громади» [5].

Існує наукова позиція (А. Сбруєва), що інноваційність вищої освіти пов'язана з «третьою місією» сучасного університету, яка, на думку науковиці, передбачає такі аспекти його діяльності: формування людини держави та світу; надання соціальних послуг місцевій громаді (організація освіти дорослих та людей третього віку, волонтерська діяльність); формування

системи цінностей та культури середнього класу суспільства; трансфер продуктів інноваційної діяльності у сферу економіки регіону, країни, світу; підтримка сталого розвитку суспільства та світу як в цілому, так й участь у розв'язанні місцевих, регіональних та глобальних екологічних проблем [6]. Відтак сучасний університет стає інноваційним комплексом, в освітньому середовищі якого перебудовується у напрямі інноваційності професійна свідомість викладача і в процесі впровадження інноваційних освітніх технологій формується інноваційна особистість здобувача освіти.

Таким чином, *інноваційність* – це прийняття нового, відкритість й готовність до впровадження інноваційних технологій, створення інноваційного освітнього середовища, зорієнтованого на формування інноваційної особистості здатної до трансферу продуктів інноваційної діяльності. Тобто інноваційність є багаторівневим феноменом, що передбачає його розгляд у контексті стратегії, нової наукової галузі, базового дидактичного принципу сучасної вищої освіти, особистісної якості.

У попередніх працях ми зверталися до педагогічного аспекту феномену «контекст» й визначили його як смислоутворювальну категорію, як систему внутрішніх і зовнішніх життєвих умов та діяльності людини, що у конкретній ситуації визначає смисл і значення цієї ситуації як загалом, так і компонентів, що до неї входять [7]. Контексти інноваційності розуміємо як інноваційно зорієнтовану систему внутрішніх й зовнішніх умов, що визначають смисл і певний вектор інноваційної діяльності. При цьому виокремлюємо таку рівневу ієрархію контекстів інноваційності сучасної вищої освіти, як-от: 1) нормативно-стратегічний; 2) науково-теоретичний; 3) дидактико-технологічний контексти інноваційності сучасної вищої освіти. Розглянемо їх.

Нормативно-стратегічний контекст інновацій задекларовано в низці державних нормативних документах, а саме: Законі України «Про вищу освіту» (2014 р.), Законі України «Про освіту» (2017 р.), Законі України «Про інноваційну діяльність» (2012 р.), «Концепції розвитку педагогічної освіти» (2018 р.), «Стратегії розвитку вищої освіти в Україні на 2022 – 2032 роки» (2022 р.), «Стратегії розвитку сфери інноваційної діяльності на період до 2030 року» (2019 р.), Концепції «Нова українська школа» (2016 р.), Положенні «Про порядок здійснення інноваційної освітньої діяльності» (2017 р.).

Зазначені документи постулюють позицію, що ключовими завданнями освіти у XXI столітті є розвиток наукової та інноваційної діяльності, формування мислення, орієнтованого на майбутнє та підвищення якості освіти на інноваційній основі. Так, у законі «Про освіту» (2017) інноваційна діяльність закладів вищої освіти визнається неодмінною складовою їхньої освітньої діяльності, а ключовими завданнями освіти визначено розвиток наукової та інноваційної діяльності, формування перспективного мислення та підвищення якості освіти на інноваційних засадах [8]. У Стратегії розвитку вищої освіти в Україні на 2022–2032 роки інноватизація вищої освіти визначається як пріоритетна ціль у напрямі «створення умов для розвитку інновацій, ефективне впровадження нових знань і технологій за участю» ЗВО. При цьому операційною метою визначено реалізацію принципу студентоцентрованого навчання як основу організації освітнього процесу з

використанням інноваційних технологій. До того ж, в цьому державному документі наголошено на необхідності розвитку «інноваційної інфраструктури на базі» ЗВО та сприянні «використанню інноваційних технологій та новітніх засобів навчання в освітньому процесі» [9]. Відтак нормативно-стратегічний контекст інноваційності передбачає пріоритет інноватизації сучасної вищої освіти, а також створення умов для розвитку і впровадження інновацій в закладах вищої освіти на державному рівні.

Науково-теоретичний контекст пов'язаний з обґрунтуванням й науковою розробкою різних аспектів інноваційності. Аналіз сучасного наукового дискурсу щодо проблеми інноваційності представлений наступними базовими напрямами: дослідження педагогічної інноватики (К. Ангеловська, Х. Вілкінсон, І. Дичківська, Л. Козак, І. Коновальчук, В. Паламарчук, В. Пінчук) як вчення про створення, оцінювання, освоєння і використання педагогічних новацій, що співвідносить нове як особливий феномен за такими ознаками, як-от: просторово-часова неідентичність, актуальність, стабільність, ефективність й визначає результатом реалізації інноваційного потенціалу закладу вищої освіти модифікаційні, комбіновані, радикальні нововведення; обґрунтування й розкриття принципів формування терміносистеми педагогічної інноватики та аналіз її базових понять («новація», «нововведення», «інновація», «інноваційний процес», «інноваційна діяльність») [10]; розробка класифікації інновацій, що містить: ретроінновації, аналогові інновації, комбінаторні інновації, сутнісні інновації [11]; визначення певної етапності інноваційного процесу, а саме: 1) теоретичний етап – ініціація нововведення і прийняття рішення про необхідність його впровадження; 2) етап обґрунтування й опрацювання інновацій; 3) організаційно-практичний етап; 4) аналітичний етап; 5) етап упровадження [11]. Аналіз різних аспектів інноваційності вищої освіти, а саме: роль інноваційної освіти у сталому розвитку суспільства (В. Огнев'юк, В. Химинець), сутність і зміст інноваційної освіти (О. Дубасенюк, Л. Козак).

Суттєвий науковий напрям складає науковий доробок щодо вивчення інноваційності в її особистісному вимірі у форматі інноваційної компетентності майбутнього педагога (І. Коновальчук); готовності до інноваційної діяльності (І. Гавриш, О. Огієнко, Н. Плахотнюк); інноваційного потенціалу особистості (О. Боковець, І. Вакулова, Ю. Власенко); самозмінювання, як ресурсу інноваційності особистості (О. Кузнецова, Д. Лущикова); формування інноваційної особистості (І. Бубнов, Р. Швай). Загалом, зазначені науковці досліджують інноваційну особистість, акцентуючи увагу на її індивідуально-психологічних особливостях; властивостях, сформованих у процесі розвитку та соціалізації; навичках та компетенціях, сформованих у процесі професійної діяльності, що є характерними для особистості, схильної до інноваційної діяльності (О. Боковець) [12] або розглядають інноваційну особистість через її інноваційну діяльність, що, є синтезом активної залученості особистості до інноваційної діяльності в контексті орієнтації в інноваціях та навичок їх практичного застосування у своїй роботі завдяки володінню різними технологіями та здатності до само-реалізації та інноваційного пошуку (О. Гончарова, Т. Тараненко) [13]. Варто відзначити, що зазначені підходи синтезуються у процесі моделювання

інноваційної особистості, що було здійснено у наших попередніх студіях, у яких було обґрунтовано й розроблено структуру інноваційної особистості, що містить сукупність мотивів, потреб, цінностей, установок (інноваційнв спрямованість); синтез інноваційного мислення, когнітивного стилю, когнітивної активності, системи знань (інноваційно-когнітивний компонент); комплекс умінь та інноваційна поведінка (інноваційно-праксіологічний компонент), інноваційно-рефлексивні якості та інноваційний потенціал (рефлексивно-прогностичний компонент) і подано її у вигляді моделі [14].

Відтак науково-теоретичний контекст інноваційності сучасної вищої освіти пов'язаний із обґрунтуванням ціннісно-сислової доцільності й умов інноватизації сучасної вищої освіти на теоретичному рівні у напрямі розвитку різних сфер інноватики як наукової галузі.

Дидактико-технологічний контекст інноваційності вищої освіти відбиває аспект практичного впровадження інноваційних освітніх програм та технологій в освітній процес сучасного університету. Так на кафедрі освітології та психолого-педагогічних наук Київського столичного університету імені Бориса Грінченка вже другий рік реалізується освітня програма 011.00.04 Освітній дизайн і коучинг в освіті дорослих для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності 011 освітні, педагогічні науки. Інноваційність цієї освітньої програми полягає в наступному:

- широка придатність до працевлаштування (викладач закладу вищої освіти; викладач закладу професійної (професійно-технічної) освіти; викладач закладу фахової передвищої освіти; консультант центру професійного розвитку; андрагог);

- міждисциплінарність, що реалізується у форматі інтегрованих освітніх компонентів, які складаються з кількох змістових модулів (наприклад освітній компонент «Освітній дизайн змісту та технологій навчання дорослих» складається зі змістових модулів «Освітній дизайн у діяльності викладача», «Гносеологія та дидактика освіти дорослих», «Технологічний практикум», «Проектування та управління освітніми системами»;

- здійснення викладання із застосуванням інформаційних технологій на платформі дистанційного навчання «Moodle» у цифровому університетському кам-

пусі, організація комунікації на платформі Google Meet, ZOOM тощо;

- застосування інноваційних технологій (case-study, blended learning, flipped classroom, CLIL, distance learning, cooperative learning, mobile learning);

- навчально-методичне забезпечення освітнього процесу здійснюється через використання електронних навчальних курсів;

- відповідність викликів сьогодення на засаді впровадження ідей травмоінформованого підходу та соціально-емоційного навчання.

Технологічні аспекти інноваційності вищої освіти пов'язані з реалізацією позицій технологічного підходу у форматі інноваційних освітніх технологій, а саме: технології контекстного навчання, що передбачає організацію освітнього процесу у контексті майбутньої професійної діяльності (В. Желанова) [7]; технології віртуальної реальності (VR), що створюються шляхом візуалізації тривимірних об'єктів у засіб використання комп'ютерної графіки, анімації та програмування (Д. Вербівський) [15]. Поширеними у сучасному просторі вищої освіти є інноваційні технології гібридного навчання, перевернутого навчання, навчання на основі сценаріїв, навчання, що базується на подіях та ін.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Таким чином, інноваційність вітчизняної вищої освіти є її пріоритетною тенденцією, що об'єктивно зумовлена інноватизацією всіх сфер сучасного суспільства. Ураховуючи смислову насиченість, поліфункціональність й багаторівневість феномену «інноваційність» маємо констатувати, що ієрархія контекстів інноваційності має таку супідрядність та змістове наповнення: 1) нормативно-стратегічний контекст (передбачає пріоритет інноватизації сучасної вищої освіти, а також створення умов для розвитку і впровадження інновацій в закладах вищої освіти на державному рівні; 2) науково-теоретичний контекст (пов'язаний з обґрунтуванням ціннісно-сислової доцільності й умов інноватизації сучасної вищої освіти на теоретичному рівні у напрямі розвитку різних сфер інноватики як наукової галузі); 3) дидактико-технологічний (зорієнтований на впровадження інноваційних освітніх програм). Подальшого вивчення потребує аспект дидактичного супроводу інноватизації вищої освіти в сучасному університеті.

Список використаної літератури

1. Соловійов В.М. Індустрія 4.0 і проблеми освіти. Проблеми та перспективи розвитку економіки освіти регіону: тези доповідей на XI Міжнародній науково-практичній конференції аспірантів, молодих учених та науковців (м.Кременчук, 21 квітня 2016 р.). Кременчук: ПП Щербатих, 2016. С.16–17.
2. Industry 5.0: A transformative vision for Europe. URL: <https://www.horizon-europe.gouv.fr/sites/default/files/2022-01/industry-5-0-pdf5324.pdf> (дата звернення: 12.12.2023).
3. Santos L., Oliveira L., Nobre S., Reis G., Laet L., Santos J. The evolution of education and emerging educational technologies: A comparative analysis between education 4.0 and education 5.0. URL: <https://sevenpublicacoes.com.br/index.php/editora/article/view/3387> (дата звернення: 17.01.2023).
4. Ahmad S., Umirzakova S., Mujtaba G., Amin M., Whangbo T. Education 5.0: requirements, enabling technologies, and future directions. URL: <https://arxiv.org/abs/2307.15846> (дата звернення: 21.01.2024).
5. НУШ. Міністерство освіти і науки України. URL: <https://mon.gov.ua/ua/tag/nova-ukrainska-shkola> (дата звернення: 23.01.2024).
6. Сбруєва А. А. Трансформація місії університету в умовах суспільства знань. Теорії та технології інноваційного розвитку вищої освіти: глобальний і регіональний контексти: монографія. Суми: Вид-во СумДПУ імені А.С.Макаренка, 2015. С.72–84.
7. Желанова, В. В. Контекстне навчання майбутнього вчителя початкових класів: теорія та технологія: монографія. Луганськ: Вид-во ЛНУ імені Тараса Шевченка, 2013. 505 с.
8. Про освіту: Закон України, док. № 2145-VIII, чинний, поточна від 04.01.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> (дата звернення: 23.01.2024).
9. Про схвалення Стратегії розвитку вищої освіти в Україні на 2022-2032 роки: розпорядження Кабінету Міністрів України від 23 лютого 2022 р. № 286-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/286-2022-%D1%80#Text> (дата звернення: 12.01.2024)

10. Коновальчук І.І. Терміносистема базових понять педагогічної інноватики. Нові технології навчання. 2011. Вип.69. Част.1. С.70–75.
11. Дубасенюк О.А. Інновації в сучасній освіті. Інновації в освіті: інтеграція науки і практики: збірник науково-методичних праць. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І.Франка, 2014. С.12–28.
12. Боковець О. І. Соціально-психологічні умови розвитку інноваційного потенціалу студентів закладу вищої технічної освіти: дис. ... д-ра філософії : 053. Київ, 2021. 294 с.
13. Гончарова О., Тараненко Г. Інноваційна діяльність особистості як важлива умова гармонізації культурно-освітнього простору: філософсько-освітній аспект. Філософські обрії. 2016. № 35. С.162–173.
14. Желанова В. Модель інноваційної особистості: структурно-динамічний підхід. Педагогічна освіта: Теорія і практика. Психологія. Педагогіка. 2023. Вип.39 (1). С.12–18.
15. Вербивський Д. Інноваційні технології в закладі вищої освіти. Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Педагогіка. Соціальна робота. 2023. №2 (53). С.30–33.

References

1. Soloviov, V. M. (2016). *Industriia 4.0 i problemy osvity* [Industry 4.0 and problems of education]. *Problems and prospects for the development of the region's education economy – Proceedings of XI International Scientific and Practical Conference* (pp.16–17). Kremenchuk, PP Scherbatykh. (in Ukrainian)
2. Industry 5.0: A transformative vision for Europe. URL: <https://www.horizon-europe.gouv.fr/sites/default/files/2022-01/industry-5-0-pdf5324.pdf>
3. Santos, L., Oliveira, L., Nobre, S., Reis, G., Laet, L., & Santos, J. (2024). *The evolution of education and emerging educational technologies: A comparative analysis between education 4.0 and education 5.0*. URL: <https://sevenpublicacoes.com.br/index.php/editora/article/view/3387>.
4. Ahmad, S., Umirzakova, S., Mujtaba, G., Amin, M., & Whangbo, T. *Education 5.0: requirements, enabling technologies, and future directions*. URL: <https://arxiv.org/abs/2307.15846>
5. NUSH. Ministerstvo osvity i nauky Ukrainy [NUS. Ministry of Education and Science of Ukraine]. URL: <https://mon.gov.ua/ua/tag/nova-ukrainska-shkola> (in Ukrainian)
6. Sbruieva, A.A. (2015) *Transformatsiia misii universytetu v umovakh suspilstva znan* [Transformation of the university mission in the conditions of the knowledge society]. A.Makarenko Sumy State Pedagogical University. (in Ukrainian)
7. Zhelanova, V.V. (2013). *Kontekstne navchannia maibutnoho vchytelia pochatkovykh klasiv: teoriia ta tekhnolohiia* [Contextual training of future primary school teachers: theory and technology]. Luhansk T.Shevchenko National University (in Ukrainian).
8. Pro osvitu: Zakon Ukrainy [On Education: Law of Ukraine]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> (in Ukrainian)
9. Pro skhvalennia Stratehii rozvytku vyshchoi osvity v Ukraini na 2022-2032 roky: rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 23 liutoho 2022 r. [On Approval of the Strategy for the Development of Higher Education in Ukraine for 2022-2032: Order of the Cabinet of Ministers of Ukraine of February 23, 2022]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/286-2022-%D1%80#Text> (in Ukrainian)
10. Konovalchuk, I.I. (2011). Terminosystema bazovykh poniat pedahohichnoi innovatyky. *Novi tekhnolohii navchannia*, 69, Part 1, 70–75. (in Ukrainian)
11. Dubaseniuk, O.A. (2014). Innovatsii v suchasni osviti [Innovations in modern education]. *Innovations in education: integration of science and practice*, 12-28. (in Ukrainian)
12. Bokovets, O.I. (2021). *Cotsialno-psykholohichni umovy rozvytku innovatsiinoho potentsialu studentiv zakladu vyshchoi tekhnichnoi osvity* [Socio-psychological conditions of development of innovative potential of students of higher technical education institution]. Unpublished PhD dissertation. Kyiv. (in Ukrainian)
13. Goncharova, O., & Taranenko, H. (2016). Innovatsiina diialnist osobystosti yak vazhlyva umova harmonizatsii kulturno-osvitnoho prostoru: filosofsko-osvitnii aspekt [Innovative activity of the individual as an important condition for the harmonization of cultural and educational space: philosophical and educational aspect]. *Philosophical horizons*, 35, 162–173. (in Ukrainian)
14. Zhelanova, V. (2023). Model innovatsiinnoi osobystosti: strukturno-dinamichniy pidkhid [Model of innovative personality: structural and dynamic approach]. *Pedagogical education: Theory and practice. Psychology. Pedagogy*, 39 (1), 12–18. (in Ukrainian)
15. Verbyvskiy, D. (2023). Innovatsiini tekhnolohii v zakladi vyshchoi osvity. [Innovative technologies in higher education institutions]. *Scientific Bulletin of Uzhhorod University. Series: Pedagogy. Social Work*, 2 (53), 30–33. (in Ukrainian)

Стаття надійшла до редакції 26.03.2024 р.

Стаття прийнята до друку 31.03.2024 р.

Zhelanova Viktoriia

Doctor of Pedagogical Sciences, Professor
Department of Education, Psychological and Pedagogical Sciences
Borys Grinchenko Kyiv Metropolitan University, Kyiv, Ukraine

CONTEXTS OF INNOVATION IN MODERN HIGHER EDUCATION: LEVEL HIERARCHY

Abstract. The relevance of this article is objectively determined by the innovative guidelines of modern society, which are declared in the concepts of economic and social development «Industry 4.0», «Industry 5.0», and determine the need to change the paradigm of higher education in the direction of its innovation, as defined in the concept of «Education 5.0», which requires its rethinking in the strategic and technological dimensions. The purpose of the article is to highlight the hierarchy of contexts of innovation in modern higher education. The study used the following methods of scientific and pedagogical research: analysis of scientific literature on the problem of innovation in higher education; analysis of educational and professional programs; synthesis, comparison, and systematization of scientific sources; definition analysis of the basic concepts of the study. The author's interpretation of the basic concepts of the study is presented, which are «innovation» (acceptance of new things, openness and readiness to introduce innovative technologies,

creation of an innovative educational environment focused on the formation of an innovative personality capable of transferring products of innovative activity), «context» (a system of internal and external conditions of human life and activity, which in a particular situation determines the meaning and significance of this situation as a whole and its components), «contexts of innovation» (innovation-oriented system of internal and external conditions that determine the meaning and a certain vector of innovation activity). The hierarchy and consideration of the contexts of innovation in higher education are presented, which includes the normative and strategic context (provides for the priority of innovation in modern higher education, as well as the creation of conditions for the development and implementation of innovations in higher education institutions at the state level); scientific and theoretical context (related to the substantiation of the value and semantic feasibility and conditions of innovation in modern higher education at the theoretical level in the direction of development of various areas of innovation as a scientific field); didactic and technological context (focused on the introduction of innovative educational programs and innovative educational technologies).

Key words: innovation, context, contexts of innovation, higher education.